Katholiek Onderwijs Regio Halle Annuntiaten
VRIJE BASISSCHOOL JAN RUUSBROEC
Fabriekstraat 3 - 1601 Ruisbroek
02 377 67 59
info@janruusbroec.be
www.janruusbroec.be

- **Waarom kiezen voor viersporenbeleid?**

In het zorgcontinuüm van onze school, staat dat we met onze school handelingsgericht te werk gaan. Onderstaande tekst vinden we terug in dit zorgcontinuüm:

Handelingsgericht werken nodigt de leerkracht en de school uit tot na te denken over wat 'deze' leerling echt nodig heeft in 'deze' klas met 'deze' leerkracht om een doel te bereiken. Zo kan het onderwijsaanbod beter worden afgestemd op zijn specifieke noden. We accepteren verschillen en zijn bereid met deze verschillen om te gaan; we zoeken niet naar schuld maar naar een passende aanpak 'op maat'.

Omdat we uitgedaagd worden onszelf en onze klaswerking steeds in vraag te stellen en handelingsgericht te werken, gingen we op zoek naar een manier van lesgeven die tegemoetkomt aan het UDL-model. Met andere woorden, een klaspraktijk opzetten die zich open stelt voor een heel diverse leerlingenpopulatie door flexibel om te springen met doelstellingen, methoden, materialen, evaluatie…
Omdat het klassikaal of frontaallesgeven vaak niet tegemoet komt aan het effectief lesgeven op maat voor iedereen, gingen we ons verdiepen in verschillende werkvormen en manieren die wel tegemoetkomen aan lesgeven op maat van de leerling. Eén van die werkvormen is het viersporenbeleid.

- **Wat is het viersporenbeleid?**

Het 4-sporenbeleid zorgt ervoor dat leerlingen samen werken, samen leren.
Ze nemen zelf hun leerproces in handen, leren keuzes maken in een veilig klasklimaat, ondersteund door de leerkracht. Op die manier stijgt het welbevinden en de betrokkenheid van elke leerling en wordt er rekening gehouden met elke leerling. Het is een leerproces dat tijd vraagt maar rendeert op lange termijn. In het begin zullen de leerlingen ondersteund moeten worden maar door de leerlingen regelmatig de ruimte te geven om zich zelf in te schatten en tot een keuze van een spoor over te gaan, wordt er rekening gehouden met de autonomie van de leerlingen.

Het 4-sporenbeleid is een uitdaging voor leerkrachten waarbij de zorgwerking van de school dan ook ondersteuning wilt bieden. Een leerkracht kan samen met een collega uit het zorgteam het 4-sporenbeleid vorm geven voor de klas en opstarten. Op die manier voelt de leerkracht zich ondersteund en is er een gedeelde verantwoordelijkheid: zorg wordt niet door de titularis uit handen gegeven. Echter de titularis en de collega van het zorgteam denken samen na op welke manier ze les kunnen geven in de klas voor alle leerlingen.

- **Doel van het viersporenbeleid**

Door samen met het zorgteam het 4-sporenbeleid op te starten zal het remediëren ingeperkt kunnen worden. Het 4-sporenbeleid gaat immers uit van differentiatie binnen de klas. Differentiatie behoort immers tot de basisaanpak van goed onderwijs voor alle leerlingen!

Door goed te differentiëren voorkom je leerachterstanden en waardeer je de diversiteit binnen je klasgroep.

Het doel van differentiatie is: de brede basiszorg in je klas of in de school versterken.
Dat betekent zoveel mogelijk leerlingen in staat stellen om optimaal te ontwikkelen en om de noodzakelijke basisvaardigheden lezen, schrijven, rekenen in voldoende mate te verwerven.

- **Verdeling van de groepen in onze school**

  Spoor 1: de draakjes
  Klassikale instructie + verlengde instructie + enkel basisoefeningen

  Spoor 2: de raketten
  Klassikale instructie + zelfstandig werk of peer-tutoring + basisoefeningen

  Spoor 3: de boomhutters
  Individuele verwerking instructie + zelfstandig werk + enkele basisoefeningen + verdieping.

  Spoor 4: stertrajecten/ individuele trajecten

- **Aanpak van het sporenbeleid in de klaspraktijk**

Als klastitularis moet je met een kritische blik naar je handleiding van de methode kijken. Enkele vragen kunnen hierbij helpen. Wat zijn de doelen van de les? Wat moeten de leerlingen kennen en welke oefeningen ontlenen zich hiervoor? Wat is uitbreiding, verdieping of verrijking?

a. Voorbereiding met je (zorg)collega

Voor: bespreek met je collega enkele zaken zoals:

- Welke lessen gaan we in sporen organiseren?
- Welke sporen bieden we aan?
- Welk materiaal is er nodig en wie voorziet wat?
- Wat zijn de basisoefeningen en welke oefeningen moeten door iedereen gemaakt worden?
- Op welke manier gaan we de instructie aanbieden aan de groep van de boomhutters?
- Wie neemt welk spoor en werkt dit uit?
- Hoe gaan de leerlingen zich een spoor kiezen

Tijdens: Het is belangrijk dat je de doelen bij de start van de les visualiseert voor de leerlingen. Daarna kunnen de groepen gevormd worden op verschillende manieren.

- De leerlingen schatten zichzelf in na het zien van de doelen. Hier mag je gerust in dialoog gaan met de leerlingen wanneer je merkt dat een leerling zichzelf helemaal verkeerd inschat om zo naar een beter spoor te gaan voor deze leerling.
- Vanuit een toets die gemaakt werd leerlingen indelen in groepen
- Vanuit herhalingsoefeningen bij de start van een les groepen aanmaken
- De leerkracht maakt groepen.

Na: terugkoppelen en bijsturen

- Samen en in dialoog met de leerlingen

- **Tot slot…**

- De voorbereiding van de les met de ondersteuningsleerkracht moet steeds gebeuren vanuit voortdurend overleg en vanuit een positief engagement.
- De klasmentor blijft de eerstelijnsverantwoordelijke en zorgleerkracht ondersteunt.
- Geef jezelf de nodige tijd om deze werkvorm in praktijk te brengen. Begin als startende leerkracht bij 1 vak en bouw geleidelijk aan op.